

Genesis 3:16-19

1 de smarten van het leven 2 de waarheid van het sterven

Gemeente,

Wij vinden veel dingen normaal. Bijvoorbeeld dat onze kerkdienst om half 8 begonnen is. Ja, dat zijn we zo gewend. Dat stond toch in de kerkbode, dus natuurlijk begint het dan ook op die tijd. Totdat christenen uit Afrika een bezoek aan Nederland brengen. En als hen gevraagd wordt wat hen opvalt hier in Nederland is het eerste wat ze zeggen: dat alles hier op tijd begint. Dat blijkt helemaal niet zo normaal te zijn. In Afrika en andere delen van de wereld spreekt dat helemaal niet vanzelf. Terwijl wij dat normaal vinden.

Je kan nog een voorbeeld bedenken: jullie whats appen en sms'en wat af met elkaar. Ja, dat is normaal. Dat je dat bij de hand hebt en doet. Totdat je moeder eens vertelt: ja, toen ik jong was hadden we 1 telefoon in huis. Een vast toestel aan de muur en dat was de enige manier als je moeder haar vriendin wat wilde vragen. Dus zo normaal en vanzelfsprekend is dat niet.

1 de smarten van het leven

Zo vinden wij het normaal, vanzelfsprekend die het helemaal niet zijn. Zo vinden we het vanzelfsprekend dat een vrouw die in verwachting is misselijk is en zich moe voelt. Zo vinden we het vanzelfsprekend dat je in je groentetuintje onkruid hebt staan. Zo kijken we er niet van op dat er in de krant een overlijdensbericht staat van iemand van 93, of 96 of 101. Ja, logisch dat je op zo'n leeftijd een keer komt te overlijden. Maar het gedeelte van vanavond maakt ons duidelijk: deze dingen zijn niet normaal, niet vanzelfsprekend. Integendeel. Al deze dingen zijn gevolg van de zonde, de zondeval. In het paradijs kwam dit alles niet voor. Zou dat nooit gebeurd zijn. Dat is puur gekomen in het leven vanwege de zonde. Het is straf op de zonde. Getemperde straf. Gematigde straf. En daarom gaat er een enorm signaal van uit naar de mensheid, naar ons allemaal.

Om dat signaal goed te peilen moeten we twee dingen goed zien. In de eerste plaats had God gesproken in 2:17 dat Adam en Eva zouden sterven ten dage dat zij van de boom zouden eten. Dat zou hun straf zijn. En dat is in die directe zin toch niet gebeurd. Had God gestraft, puur als rechter, dan zouden Adam en Eva direct gestorven zijn. Direct voor Gods rechterstoel gesteld zijn en veroordeeld. En wij met hen. Heel de mensheid met hen. Dat doet God echter toch niet. Ze krijgen nog tijd van leven. Je kunt zeggen, de dood dient zich wel aan doordat ziekte en ouderdomsverschijnselen hun intrede doen, maar toch: er is uitstel. God

verleent uitstel. God verleent genadetijd. En daarom is wat in onze tekst genoemd wordt uitgestelde straf.

En ten tweede heeft God het woord van Genesis 3:15 gesproken. De moederbelofte van het zaad van de vrouw dat de slang de kop vermorzelen zou en zelf de hielen zou vermorzeld zien worden. De profetie van de komst van de Heere Jezus, Die de duivel overwinnen zal. Die de straf dragen zal. De straf der zonde: vloek en nederdaling ter hel aan het kruis. En zo de duivel overwint. Er is verlossing! Er is troost! In daarna spreekt God onze tekstwoorden. En daarom is het gematigde straf, getemperde straf.

Daarom is het vooral gematigde straf met een goede bedoeling. Calvijn noemt het een medicijn. Je zou misschien kunnen denken aan een aanmaning, een herinnering. Hoe gaat dat: je zit gewoon lekker te werken thuis of je hebt lekker gewerkt een dag en dan vindt je zo'n envelop in de bus. Aanmaning, herinnering. Toen en toen hebt u een overtreding gemaakt. Sanctie: € 130,--. Tot op heden is er geen betaling ontvangen. Aanmaning om alsnog te betalen. En als u al betaald hebt, dan is het toch een herinnering: ja, dat heb ik toen gedaan. Zo is elke kwaal tijdens de zwangerschap, elke zweetdruppel op school en werk, zo is elke ziekte en elk overlijden een aanmaning, een herinnering. Je hebt gezondigd. En dat is niet niks! Daar is al die ellende een gevolg van. Het is een aanmaning om de ernst van de zonde te zien. Om die ernst te beseffen. En te overdenken: dat zonde majesteitsschennis is. Dat zonde God krenkt. Dat zonde zo erg is. Dat zie je het meest aan het kruis van Jezus op Golgotha. Dat de toorn Gods tegen de zonde zo groot is dat God die eer Hij die ongestraft liet blijven aan Zijn geliefde Zoon gestraft heeft met de dood des kruises. Zo erg is zonde. Besef dat toch. Elke zonde. En die aanmaning zegt tegelijk: is er eigenlijk al betaald voor die zonde? Is de zonde al verzoend? Zoek dat toch. Zoek toch verlossing en verzoening voor de zonde. Dat heb je nodig. Alleen verzoening neemt zonde weg. En die aanmaning zegt ook nog: waakt tegen de zonde. Wees van nu aan temeer waakzaam en strijdt. Strijdt ten bloede toe. Geef niet toe. Bidt ertegen. Vraag inzicht en kracht om niet meer te zondigen.

We krijgen zoveel aanmaningen, herinneringen: besef toch wat zonde is. Zonde lijkt een pakketje, onschuldig, mooie verpakking eromheen. Heerlijk om wat mee te spelen, in gedachten. Aantrekkelijk om uit te pakken. Maar het is een bom en de schreven vliegen rond. God in het gezicht, en anderen en jezelf. Zonde is niet zo onschuldig als het lijkt. Zonde is vreselijk en gruwelijk. En daar wil de Heere ons van doordringen. Tot ons nut, tot ons heil.

Waar hebben we het dan eigenlijk over? Welke aanmaningen zijn er?

Allereerst spreekt God tot Eva en in haar tot elk meisje, elke vrouw. De vrouw wordt getroffen in wat haar hoogste eer is. Het moederschap. Juist daarin zal zij smart ervaren, veel smart. Ongesteld zijn gaat met ongemak gepaard. Een zwangerschap zal gepaard gaan met ongemak. Misselijkheid, moeheid. Weken, soms maanden. Soms met bekkenbodeminstabiliteit of nierversgiftiging of andere kwalen. En de bevalling zelf is een urenlang proces van pijn lijden. Van weenen en persen. Dat kind komt niet vanzelf ter wereld. Echt niet. Dat is de getemperde straf voor de vrouw. Elke zwangerschap weer. En toch: toch verlangt een vrouw ernaar. Tot de man zal uw begeerte zijn. Je zou kunnen zeggen: dan trouw je toch niet, of je hebt geen gemeenschap dan kun je nooit zwanger worden. Maar de begeerte, het verlangen naar de man is zo sterk, dat er toch zwangerschappen komen. Dat een vrouw die pijn toch ook weer zelf over zich heen haalt in zeker opzicht. Of, dat kan ook, vrouwen blijven ongetrouwd terwijl ze graag getrouwd hadden willen zijn. Vrouwen worden niet zwanger die het zo graag hadden willen worden. Die alle pijn er dolgraag 10 keer voor over zouden willen hebben. Want de pijn van niet zwanger worden is veel erger dan de pijn van 10 zwangerschappen en bevallingen.

Dat zijn allemaal aanmaningen. Herinneringen. Wij kunnen dat normaal vinden. Wat lacherig over doen. Och ja, wat vrouwenkwaaltjes en wat vrouwenpijntjes. Och ja, soms lukt het niet. Maar het zijn diepe herinneringen. Alle pijn van een zwangerschap en bevalling, alle pijn van kinderloosheid is een aanmaning. Eens was het zo niet. In het paradijs was dat er niet. Dat komt door de zonde. Zo erg is de zonde. Het wil terugvoeren naar het feit dat we gezondigd hebben. En dat zonde erg is. gruwelijk. Dat zonde betaald moet worden, verzoend. Dat zonde bestreden moet worden. Hoeveel aanmaningen liggen er waar je niets mee hebt gedaan? Wat is de vrucht van zoveel aanmaningen, zoveel keer ongesteld geweest zijn?

Toen sprak God tot de man: ook smart. Met smart zult gij eten van het aardrijk, want de aarde zal doornen en distels voortbrengen. De man wordt ook getroffen in wat zijn eer is: zorgen voor levensonderhoud. Toen nog alleen door landbouw. Maar dat gaat zonder pijn en moeite. Het zal zweet kosten. Er zal onkruid zijn dat weggehaald moet worden. Onkruid, dat de oogst dreigt te verstikken en te minimaliseren. Er zal droge grond zijn die bewerkt moet worden. Er zal te weinig opbrengst zijn zodat niet alleen vruchten, maar ook groente gegeten moet worden. Begin van hongersnoden en voedseltekorten ligt hier. En dat geldt alle andere sectoren van bestaan ook. Dat geldt al in je schooltijd: zwoegen op je huiswerk. Ploeteren op repetities en toch een onvoldoende. Dat geldt in elke sector van werk: het kost zweet, er gaan dingen fout. Je dacht dat het precies goed uit zou komen, maar het is net anders. Of

weeromstandigheden, of het verkeer, of de orderportefeuille, of de levering van grondstoffen, of veel geïnvesteerd, maar: geen resultaat. Het zit tegen. Of; dat kan ook dat je geen werk hebt. Je zou dolgraag zweten voor je werk en problemen het hoofd bieden, maar het werk is er niet.

Dat zijn allemaal aanmaningen. Herinneringen. We kunnen dat wat makkelijk over doen, of oppervlakkig. Ja het is crisistijd, wat wil je. Het gaat nou eenmaal niet vanzelf. Het kan niet altijd meezitten. Maar: Eens was het zo niet. In het paradijs was dat er niet. Dat komt door de zonde. Zo erg is de zonde. Het wil terugvoeren naar het feit dat we gezondigd hebben. En dat zonde erg is. Gruwelijk. Dat zonde betaald moet worden, verzoend. Dat zonde bestreden moet worden. Hoeveel aanmaningen liggen er waar je niets mee hebt gedaan? Wat is de vrucht van zoveel aanmaningen, zoveel keer gezwogd en gezwet hebben?

Een christen die de zonde niet haat is een vierkante cirkel. Juist als ware christen erken je: ik neem de zonde veel te licht op. En je bidt: Heere Jezus, leer me de zonde meer haten en vuriger bestrijden.

Nou is dit alles voor misverstand vatbaar. Vooral dat éne zinnetje over de vrouw uit vers 16 slot: en hij, de man, zal over u heerschappij hebben. Dat is anders dan in het begin: toen was de man hoofd en de vrouw hulp. En hoofd betekent: liefhebben, verzorgen, leiden. Nu is het: heerschappij hebben: zoals de mens over de dieren moet heersen en de gelovige over de zonde. Zo komt dat ook voor de eeuwen door: dat de vrouw onderdrukt is door de man. Maar dat wil niet zeggen dat dat de bedoeling is. Net als die pijn in de zwangerschap, die doornen in het land, dat zweet bij het werk. Dat mag je niet teweegbrengen door zakjes onkruid te gaan strooien bij je buurman, door je werknemers als slaven te behandelen en ze eens laten zweten, door een zwangerschap extra pijnlijk te maken. Nee, je bent juist geroepen om te streven naar het oorspronkelijke: om je werknemers goed te behandelen, door je burens te helpen met onkruidbestrijding, door je vrouw goed te behandelen: hoofd voor haar te zijn en onderdrukking te bestrijden. Juist christendom geeft de werknemer een volwaardige plaats, geeft de vrouw een waardige behandeling, geeft pijnbestrijding waar nodig en mogelijk. Door te streven naar hoe het oorspronkelijk is bedoeld.

2 de waarheid van het sterven

En dan het laatste, het ergste. Uitstel is geen afstel. Tot Adam en dat geldt ook Eva, zegt God: totdat gij tot de aarde wederkeert, want stof zijt gij, tot stof zult gij wederkeren. Woorden die u herkent als ze bij een geopend graf worden uitgesproken. De voltrekking van het doodvonnis was uitgesteld, maar zal toch komen. En ook daarvan geldt: dat was van den beginne niet zo! Door de zonde is de dood in de wereld gekomen.

Ook in het dierenrijk. Maar ook bij de mens. Romeinen 6:23 de bezoldiging: het loon van de zonde is de dood. De uitgestelde, gematigde straf. De getemperde straf: sterven. En alles wat daaraan voorafgaat: ziekte: van griep, en verkoudheid, tot hartinfarct en kanker. En alles wat daartoe leidt: ouderdomsverschijnselen. Slechter lopen, slechter zien, slechter horen, slechter onthouden. Elke bril, elk gehoorapparaat, elke stof of rollator is een signaal. De dood komt. Bereid uw huis want gij moet sterven. Dat wij ouder worden is een signaal: de dood komt. En wij? Al die dingen zijn niet normaal. Maar: Eens was het zo niet. In het paradijs was dat er niet. Dat komt door de zonde. Zo erg is de zonde. Het wil terugvoeren naar het feit dat we gezondigd hebben. En dat zonde erg is. Gruwelijk. Dat zonde betaald moet worden, verzoend. Dat zonde bestreden moet worden. Hoeveel aanmaningen liggen er waar je niets mee hebt gedaan?

Gemeente, dat staat haaks op onze cultuur en het gevoel in onze samenleving. Want daarin geldt, ook onder invloed van de evolutietheorie: de dood hoort er bij. Hoort bij het leven. En na de dood gaat het eigenlijk gewoon verder. Kun je ook feestvieren en bierdrinken en lol hebben. Als een sterretje aan de hemel of ergens in een roze wolk daarboven. Of er is niks, helemaal niks na het sterven. Maar in elk geval, als je een mooie leeftijd hebt bereikt is het niks om voor te schrikken. Het is gewoon een punt achter de zin. En een zin kan niet oneindig duren, het leven kan nu eenmaal niet eindeloos blijven. En als je oud bent en pijn krijgt is het maar beter ook. Dan is dood welkom. Daarom hoef je daar niet zo ernstig over te doen. Gewoon het beste van zien te maken. En als het voor je gevoel mooi genoeg geweest is, kun je zelf besluiten er een einde aan te laten maken. Uit je lijden verlost. En toch: al is de dood zo gewoon, erover praten doe je niet, eraan denken ook niet. Schuilt er soms toch angst op de bodem van veel mensenharten?

Wat staat de Bijbelse boodschap daar haaks op! Sterven, de dood, is niet normaal. Sterven is niet altijd al zo geweest. Sterven is aanmaning bij uitstek. Roepstem. Dat stond vroeger meer op rouwkaarten dan tegenwoordig: de Heere heilige de roepstem aan ons aller hart. Je kunt zeggen: roepstem is ten diepste alleen het Woord, de prediking. Maar dan is het toch zeker een signaal. Dat wij zondaren zijn. Gezondigd hebben. Dat ons gezet is te sterven en daarna het oordeel. Hebr 9:27. Het oordeel: eeuwig wel of eeuwig wee. Het oordeel over de zonde: eeuwige toorn en vloek of dat oordeel is al gedragen door Jezus voor je: één van de twee. Dat is sterven. Daarom moet je daar altijd met ontzag over praten. Niet gebruiken bij een spelletje. Computer of anders: alsof je dood kunt zijn en daarna weer mee kunt doen. Dood is God ontmoeten, geoordeeld worden. Ingaan ter rampzaligheid of ter zaligheid.

Zou je er daarom als christen toch juist wel aan denken en over praten? Met je geliefden? Met uw man of vrouw? Over hoe het ten diepste van binnen is? Zodat anderen weten hoe het is als ik er niet meer ben? En zodat mijn geliefden me helpen kunnen als ik strijd heb. Zodat anderen jaloers mogen en kunnen worden als ik mag getuigen van de hoop die in mij is?

In het licht van Genesis 2:17 typeert dat ons leven als genadetijd. Tijd die we krijgen om van onze zonde verlost te worden. Om voor onze zonden Borg en Middelaar te zoeken. Tijd om geroepen te worden. En te komen om van onze zonden verlost te worden. Verlost van de schuld, in 1 keer volkomen. Verlost van de macht, levenslang in een leven van bekering. Genadetijd. Maar: begrensd. Er komt een einde aan. Er was een man die had een afspraak met de dood gemaakt. De dood had beloofd: ik zal niet onverwachts komen. Ik zal ruim tevoren waarschuwen. Die man was gerust: heerlijk, ik zal niet onverwachts sterven, ik word ruim tevoren gewaarschuwd, dan kan ik nog alles regelen. Toen kwam de dood en zei: ik kom u halen. Maar dat is niet volgens afspraak zei de man: u zou me ruim tevoren waarschuwen. Maar zei de dood dat heb ik toch gedaan: toen je een bril moest gaan dragen, toen je je tanden verloor, toen je kaal begon te worden, toen je slechter kon horen, toen je longen minder werden, ik heb zo vaak aangekondigd dat ik komen zou, maar u hebt het niet ter harte genomen. De genadetijd voorbij laten gaan. En dan geldt: je lijden wordt nog erger. Niet uit je lijden verlost, maar in ontzaglijk zwaarder lijden gestort. De dood is de voordeur van de eeuwige dood, de eeuwige straf.

Of: in Christus van de straf verlost. De dood is de voordeur van het eeuwige leven. En als het lichaam wederkeert tot stof, dan keert de ziel terug tot God, om eeuwig met God te zijn in volkomen vreugde en verwondering en heiligheid en zaligheid. Kijk, dat is al aangegeven toen de Heere voordat Hij deze getemperde straffen aankondigde, de moederbelofte gaf in vers 15. Van het vrouwenzaad dat overwinnen zou. Van Jezus, Die de duivel zou overwinnen en de dood overwinnen. Je zou kunnen zeggen: God gaf Adam en Eva een lamp voor de duisternis kwam van pijn en lijden en de schemering van de naderende dood. Toen gaf God hen eerst een lamp. Om door die lamp in het donker dat zou komen uitzicht te hebben. Te kunnen zien waar het door het donker heen zou gaan. Door de tunnel heen zou gaan. Naar de volkomen heerlijkheid. Waarvan Romeinen 8 zegt: het lijden van deze tegenwoordige wereld: al dat lijden voor man, vrouw, mensheid, van pijn, smart, rouw en dood, al dat lijden weegt niet op tegen de heerlijkheid die ons geopenbaard zal worden. Want door de dood heen wacht in Christus de heerlijkheid. En die is eeuwig. Die eindigt nooit. En die heerlijkheid is geestelijk. Dat is troost. Troost die dit lijden hier en nu niet wegneemt, maar die er

tegenover staat. En die er ruimschoots tegenopweegt. Hoe zwaar het hier ook is, lichamelijk, psychisch, geestelijk. Ja, zelfs kan het geloof nog meer te lijden geven dan dat er voor anderen al is. Omdat er verdrukking komt, vervolging. Omdat je achteruitgezet wordt en niet begrepen wordt. Omdat je innerlijk strijdt hebt en pijn lijdt, omdat God beproeft, kastijdt. Nog meer lijden dan anderen. Maar het weegt niet op tegen de heerlijkheid die wacht. Want die is eeuwig en geestelijk. En: het beginsel daarvan is er hier en nu ook al: beginsel van vreugde in God, vrede met God. En dat is alles waard. Als je dat kent dan weet je: dat is alles waard: één druppel van vreugde in God, één uur van Jezus' nabijheid, een blik op Gods vriendelijk Aangezicht maakt alles goed. Troost in smart. Echte troost.

En eens als mijn lichaam tot stof is weergekeerd, daarom begraven wij onze doden. Dan komt de dag dat onze lichamen worden opgewekt: ook dit mijn vlees. Want begraven is zaaien, zegt I Corinte 15. Zaaien voor de oogst. Als Jezus terugkomt ontkiemt het zaad van mijn begraven lichaam. En dan: een verheerlijkt lichaam, onsterfelijk, onvergankelijk, krachtig en geestelijk. Een lichaam dat niet ouder wordt, dat geen ziektes krijgt, dat niet sterven kan en zal. Een lichaam dat ontzondigd is. Van alle zondecellen gezuiverd. Dat is troost. Dat weegt op tegen het lijden hier en nu: God zal alle tranen van de ogen afwissen. En daar zal geen moeiten meer zijn, geen rouw, geen verdriet, geen smart en pijn. Wat een troost. God houdt de lamp ons bij. Hier, neem die mee het donkere leven in.

Want nu is het leven donker. Al geeft God ook nog veel moois. Onvoorstelbaar veel. Maar er is ook veel getemperde straf. Romeinen 8 nogmaals. Het ganse schepsel zucht. Zo erg is de zonde: overal op aarde die getemperde straf: hongersnoden, kinderarbeid, vrouwenonderdrukking en -uitbuiting, kindersterfte, hongersnoden. De schepping kreunt en steunt. Zo erg is de zonde. De zonde richtte dit aan. Zo erg, zo onnoemelijk erg. Elke zonde. Hoort u het zuchten van de schepping? Elke krant staat er vol van.

Tegelijk is dat zuchten een zuchten van barensweeën. Op weg naar de bevalling. Van de bevalling van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Die komt, die breekt aan. En de schepping schreeuwt ernaar. Verlangt ernaar. En wij die de eerstelingen van de Geest hebben ook. Zuchten, hunkeren naar de nieuwe hemel en nieuwe aarde. God heeft Zijn schepping weer volmaakt terug. En de schepping bloeit weer en straalt weer van geluk. En die eerstelingen van de geest hebben zijn verlost van het lichaam, van dit lichaam en hebben een verheerlijkt lichaam. Zo op weg door dit leven. Zo op weg door het donker, met deze lamp, naar het eeuwig licht.

Amen